

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра політології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Декан філософського факультету Людмила РИЖАК

"26" 08 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політична соціологія»
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань	<u>05 "Соціальні та поведінкові науки"</u>
спеціальність	<u>052 "Політологія"</u>
факультет	<u>Філософський</u>
рівня вищої освіти	<u>Перший (бакалаврський)</u>

Львів – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична соціологія» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія». – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. – 14 с.

Розробник: Шурко Оксана Богданівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології філософського факультету (протокол № 1 від "26" 08 2022 р.)

Завідувач кафедри політології

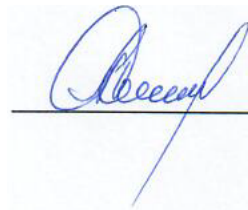
(проф. Романюк А. С.)

"26" 08 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету.

Протокол № 27/14 від "26" 08 2022 року

Голова Вченої ради

(доц. Рижак Л. В.)

"26" 08 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни денна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 05 “Соціально-політичні науки”	Дисципліна вибіркова
	Напрямок підготовки 052 “Політологія”	
Модулів –		Рік підготовки:
Змістових модулів –		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання немає		Семестр
Загальна кількість годин - 105		5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: “бакалавр”	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		год.
		Самостійна робота
73 год.		
Індивідуальні завдання: год.		
Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 2/4,5 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Політична соціологія як галузь соціологічної науки та навчальна дисципліна дістає дедалі більшого визнання у системі гуманітарної освіти українського суспільства.

“Політична соціологія” є дисципліною вільного вибору для студентів-бакалаврів напряму підготовки “політологія” філософського факультету.

Мета вивчення дисципліни “Політична соціологія” — опанувати систему знань про предмет політичної соціології та об’єкти її досліджень, закони, категорії, функції політичної соціології в сучасному українському суспільстві, надати студентам повноцінну, багатомірну картину проявів політичного простору сучасного суспільства, особливостей та тенденцій його розвитку як елемента соціального світу, механізмів структурування, функціонування та розвитку політичного простору, ознайомити з основними напрямками становлення та розвитку політичної соціології в Україні, а також набути навичок здійснення соціологічних досліджень політичних процесів.

Завдання курсу є:

- визначити співвідношення політичної соціології з іншими науками про політику;
- місце політичної соціології в системі соціологічних знань;
- розкрити сутність політики з позицій соціологічного аналізу: як сфери суспільного життя; як соціального інституту; як особливого різновиду соціального простору;
- познайомити студентів із основними соціологічними теоріями політики;
- розглянути загальні та специфічні методи теоретичного та емпіричного соціологічного аналізу політики;
- познайомити з головними тенденціями сучасних соціально-політичних процесів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде

знати:

- предмет політичної соціології, її функції та основні категорії;
- етапи розвитку політичної соціології;
- вплив соціальних груп, особистостей на соціальні явища;
- основи соціальної політики;
- закономірності розвитку демографічної політики та її вплив на політику і політичні процеси;
- нації партії і рухи в політичній системі України;
- соціальні підсистеми та їх характеристику;

вміти:

- аналізувати соціально-політичне структурування суспільства
- аналізувати соціальні аспекти політики та прогнозувати її розвиток;
- давати оцінку рішенням, які пов’язані із соціальними основами держави, влади та панування;
- аналізувати вплив соціальних груп на політичні процеси і явища у державі;
- оцінювати демографічну політику;
- аналізувати соціально-політичні відносини у суспільстві;
- оцінювати основні напрямки розвитку і функціонування соціальних відносин у суспільстві.

Крім того, в результаті успішного проходження навчальної дисципліни «Політична соціологія» студент набере:

Спеціальні (фахові) компетентності:

- Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
- Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- Здатність аналізувати та прогнозувати особливості впливу соціальних груп, груп інтересів та груп тиску на політичну реальність, організація та здійснення діяльності з захисту групових інтересів в політичному процесі

Програмні результати навчання після вивчення навчальної дисципліни «Політична соціологія»:

- Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.
- Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
- Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

3. Програма навчальної дисципліни «Політична соціологія»

Тема 1. Політична соціологія як наука: предмет і методи.

Політична соціологія як наука та навчальна дисципліна. Предмет і об'єкти досліджень політичної соціології. Закони, категорії, поняття та структура політичної соціології, її функції в суспільстві. Поняття політичного суб'єкта. Визначення політики та політичної сфери. Соціологічні виміри простору політичної влади. Місце політичної соціології серед інших суспільних наук, логіко-проблемне вивчення політичної соціології.

Тема 2 . Соціальна стратифікація політичного простору.

Феномени соціальної нерівності та стратифікації. Основні стратифікаційні теорії та їх критерії. М.Вебер про компоненти нерівності та стратифікаційні структури. Робота К. Девіса та У. Мура «Деякі принципи стратифікації». Стратифікаційна модель П. Сорокіна. Структурування соціального простору: дві протилежні теоретичні позиції - субстанційна та реляційна. П. Бурдьє про поняття «соціальний простір». Виникнення автономного простору політики.

Тема 3. Нації як суб'єкти політики

Нація і етнос: сенс і відмінність понять. Вісь нації – етноси – націоналізм – національні держави. Основна відмінність нації від етносу. Два теоретико-методологічних підходи щодо розуміння етнічності, які впливають на уявлення про націю і націоналізм: примордиалізм та конструктивізм (інструменталізм). Сучасні теорії націоналізму.

Націоналізм як рух. Форми націоналізму. Проблеми національної політики. Стратегії національного будівництва.

Тема 4. Соціологічний аналіз політичних еліт, політичних партій та політичних рухів

Основні підходи до аналізу політичних еліт. Критеріїв виділення політичної еліти. Характеристика елітних взаємодій. Поняття елітної конфігурації (сукупності стійких зразків відносин між елітою). Модель елітної конфігурації на думку Д. Хеглі. Горизонтальний та вертикальний вимір диференціації еліти. «Циркуляція», «рекрутування», «екскорпорація» як елітарні зміни у складі еліти. Тенденції розвитку сучасних політичних партій. Шляхи еволюції політичних партій. Типологія політичних партій. Соціальні рухи та їх типи.

Тема 5. Соціологічне вивчення політичної та електоральної поведінки

Політична участь як особлива сфера політичної діяльності людини. Компетентність або некомпетентність учасників політичного процесу. Сутність та основні підходи політичної та електоральної поведінки. Основні типи політичної поведінки та їх детермінанти. Основні соціологічні теорії електоральної поведінки. Форми прояву електоральної поведінки.

Тема 6. Політична комунікація. Маніпулятивні стратегії в політичному полі

Основні підходи та моделі політичної комунікації (Ж.-М. Коттре, К. Сайнне). Форми та функції політичної комунікації. Рівні політичної комунікації. Основні способи (канали) політичної комунікації, Характер та ознаки масової комунікації. Політичний імідж. Поняття політичного маніпулювання. Мета політичного маніпулювання. Класифікація політичного маніпулювання за різними критеріями. Маніпуляція як стратегія виживання «політичного» в медійному дискурсі.

Тема 7. Політична стабільність. Поняття про політичне партнерство

Поняття і проблема стабільності. Політична стабільність як функціонування політичної системи, її характерні особливості. Мінімальна і демократична стабільність. Абсолютна (повна) статична, динамічна, стагнаційна, консолідаційна політична стабільність. Внутрішня та зовнішня стабільність.

Тема 8. Соціально-політичні конфлікти. Проблеми політичної поведінки

Поняття соціального конфлікту. Закони та категорії конфліктології. Визначення конфлікту. Історія конфліктології та сучасні теорії конфлікту. Види та типи конфлікту. Поняття соціального політичного напруження, засоби його вимірювання. Характерні ознаки політичного конфлікту, його складові та стадії. Методи вирішення політичного конфлікту. Соціальні технології управління соціально-політичними конфліктами. Дисфункціональні наслідки політичного конфлікту: соціологічний вимір. Специфіка прояву та розв'язання конфлікту в тоталітарній та демократичній системах.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Політична соціологія як наука: предмет і методи.	13	2	2			9
Тема 2. Соціальна стратифікація політичного простору.	13	2	2			9
Тема 3. Нації як суб'єкти політики	13	2	2			9
Тема 4. Соціологічний аналіз політичних еліт, політичних партій та політичних рухів	13	2	2			9
Тема 5 Соціологічне вивчення політичної та електоральної поведінки	13	2	2			9
Тема 6. Політична комунікація. Маніпулятивні стратегії в політичному полі	13	2	2			9
Тема 7. Політична стабільність. Поняття про політичне партнерство	13	2	2			9
Тема 8 Соціально-політичні конфлікти. Проблеми політичної поведінки.	14	2	2			10
РАЗОМ	105	16	16			73

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Політична соціологія як наука: предмет і методи.	2
2	Соціальна стратифікація політичного простору.	2
3	Нації як суб'єкти політики	2
4	Соціологічний аналіз політичних еліт, політичних партій та політичних рухів	2
5	Соціологічне вивчення політичної та електоральної поведінки	2
6	Політична комунікація. Маніпулятивні стратегії в політичному полі	2
7	Політична стабільність. Поняття про політичне партнерство	2
8	Соціально-політичні конфлікти. Проблеми політичної поведінки.	2

	Разом	16
--	-------	----

6. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальною програмою.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Порівняльна політична соціологія	5
2	Політична соціологія і практика політичного життя	5
3	Соціологічні методи вивчення політичного процесу	5
4	Політична соціологія перехідних суспільств	5
5	Тенденції змін соціальної структури українського суспільства	5
6	Характеристика протестної політичної поведінки в Україні	5
7	Еволюція політичних орієнтацій в сучасній Україні	5
8	Громадська думка: суть та особливості вияву в Україні.	5
9	Політична соціологія М.Вебера	5
10	Політична соціологія Е. Дюркгейма	5
11	Політична соціологія П. Сорокіна	7
12	Політична соціологія М. Дюверже, С.Ліпсета, Дж.Старорі	8
13	Політична соціологія П. Бурдьє, Д. Кола	8
Разом		73

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальною програмою.

9. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

На лекційних заняттях використовуються: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні та практичні методи (ілюстрація, демонстрація, презентація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо.

Семінарські заняття: дискусія, репродуктивний, проблемно-пошуковий, інтерактивний тощо.

У рамках самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи.

10. Методи контролю

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студента з навчальної дисципліни "Політична соціологія" здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання знань студентів відбувається на основі результатів

- поточного контролю знань;
- підсумкового контролю знань (заліку).

Поточний контроль знань студентів проводять за двома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студента впродовж семестру;
- контроль за виконанням самостійних/модульних завдань.

При контролі систематичності та активності роботи студента оцінці підлягають:

- самостійна робота студентів;
- відвідування і активність на семінарських заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

Залік з навчальної дисципліни проводиться за результатами роботи студента протягом семестру.

Поточний контроль успішності здійснюється за п'ятибальною шкалою: "5" – відмінно, "4" – добре, "3" – задовільно, "2" – доповнення, "1" – коментарі (участь у дискусії). Реферат, доповідь – 5 балів; есе – 3 бали. Форма підсумкового контролю – залік в кінці семестру.

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з навчальної дисципліни «Політична соціологія», становить за поточну успішність 100 балів, залік студент може отримати за результатами роботи протягом семестру

Поточний контроль та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1										100
T1	T2	T3	T4	T5	T5	T6	T7	T8		

1, 2 ...8 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	Відмінно
4 (добре)	81-89	B	Дуже добре
	71-80	C	Добре
3 (задовільно)	61-70	D	Задовільно
	51-60	E	Достатньо
2 (незадовільно)	25-50	FX	Незадовільно
	0-24	F	Незадовільно без права перездачі

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Політична соціологія»
2. Силабус і схема курсу «Політична соціологія».
3. Методичні рекомендації для студентів з курсу «Політична соціологія» з планом проведення лекційних і семінарських занять та самостійної роботи з курсу, з методами контролю та правилами розподілу балів студентам, а також з питаннями до підсумкового екзамену.

13. Основна та додаткова література

Основна література:

1. Бутенко Н. Ю. Соціальна психологія в рекламі : Навч. посіб. / Н. Ю. Бутенко – К. : КНЕУ, 2006. – 384 с
2. Королько В. Г. Паблік рилейшнз. Наукові основи. Методика. Практика: Підручник. — К., 2001.
3. Бебик В. М. Політичний маркетинг і менеджмент. - К.: МАУП, 1996. - 144 с.
4. Головатий М. Ф. Професія — політик. — К., 2000.
5. Піга В. М., Стеблич Б. А. Політична соціологія. — Львів, 1994.
6. Ручка А. О., Танчер В. В. Курс історії теоретичної соціології. — К., 1995.
7. Слісаренко І. Ю. Паблік рилейшнз у системі комунікації та управління. — К., 2001.
8. Старовойтенко Р. Імідж політичної партії як чинник електорального вибору // Нова політика. - 2001. - № 2. - С. 57.
9. Черниш Н. М. Соціологія: Курс лекцій. — Львів, 1996.
10. Шовкун І. В. Сутність та зміст політичної реклами // Людина – Світ – Культура. Актуальні проблеми філософських політологічних і релігієзнавчих досліджень. (До 170 річчя філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка). Матеріали Міжнародної наукової конференції (20 – 21 квітня 2004 року, Київ). – К., 2004. – С. 883 – 884.
11. Шовкун І. В. Імідж політика як комунікативний елемент політичної реклами // Вісник Київського університету. Серія: Філософія. Політологія. – 2004. – Вип. 69. – С. 104 – 108
12. Шовкун І. В. Про специфіку політичної реклами // Вісник Київського університету. Серія: Філософія. Політологія. – 2004. – Вип. 67. – С. 116 – 119.
13. Заярна О. Як переконати масову аудиторію: Психологічні чинники ефективності пропаганди // Нова політика. – 1999. – №1. – С. 28 – 31.
14. Пантелейчук В.І. Політична реклама в системі державно-управлінської комунікації — Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2009-1/doc/2/06.pdf>
15. Шпортко О. Особливості політичної реклами як елемента комунікативного процесу // Політичний менеджмент — Режим доступу до журн.: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=79&c=1907>
16. Кузнецова Т. Аксіологія соціальних комунікацій : навчальний посібник / Тетяна Кузнецова. – Суми : Вид-во Сумського державного університету, 2012. – 300 с. 32
17. Лапіна В. В. Проблема взаємодоповнення соціологічного та соціальнопсихологічного підходів до вивчення впливу реклами на соціальні цінності та стилі життя [Електронний ресурс] / В. В. Лапіна // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2012. – Вип. 16. – С. 92–101. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2012_16_14.
18. Щербина Ю. С. Цінність як символ у політичній рекламі [Електронний ресурс] / Ю. С. Щербина // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – 2013. – Вип. 3. – С. 107– 110. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_FP_2013_3_28.
19. Бебик В. М. Базові засади політичної реклами: історія, теорія, методологія, практика / В. М. Бебик. – К.: МАУП, 2000. – 384 с.
20. Олексієнко Н. Особливості політичної реклами. URL: <https://jurnal.com.ua/osoblivosti-politichnoyi-reklami/>
21. Т. Ворначева Особливості впливу політичної реклами на свідомість молоді: етичний аспект – Режим доступу : <https://newacropolis.org.ua/theses/71568e59-b87f-43ed-b12e-2e91e2fa1add>

22. O'cass, Aron (2002) Political Advertising Believability and Information Source Value during Elections /Journal of Advertising. – 2002. – 31:1. – P. 63-74. – Режим доступу: DOI: 10.1080/00913367.2002.10673661
23. Merritt, Sharyne (1984). Negative Political Advertising: Some Empirical Findings / Journal of Advertising. – 1984. – 13:3. – P. 27-38. – Режим доступу: DOI: 10.1080/00913367.1984.10672899

Додаткова література:

1. Почепцов Г. Г. Як стають президентами. Виборчі технології ХХ століття. - К., 1999. - 380 с.
2. Томенко М. Політична еліта України - 2000. - К., 2000.
3. Чемерис В. Л. Президент: Роман-есе.- К.: Вид-во СП «СВЕААС», 1994.- 464 с.
4. Lawson M. Political Journal World Cup // The Guardian. - 2001. – June.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // <http://www.library.lviv.ua/>
3. Національна історична бібліотека України :// <http://www.dibu.kiev.ua/>
4. Національна парламентська бібліотека України // <http://www.nplu.org/>
5. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка // <http://korolenko.kharkov.com/>
6. Наукова бібліотека ім.В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка // <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка // <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
8. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>
9. www.politik.org.ua

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТИЧНА РЕКЛАМА»

Форма навчання	Курс	Семестр	Заг. обсяг (год.)	Всього аудит. (год.)	У тому числі (год.):			Самостійна робота (год.)	Контрольні (модульні) роботи (шт.)	Розрахунково-графічні роботи	Курсові проекти (роботи)	Залік (сем.)	Екзамен (сем.)
					Лекції	Лабораторні	Практичні/семінарські						
Денна	III	6	105	2	16	0	16	73	1	0	0	5	6

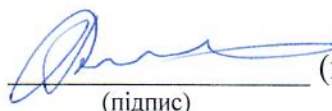
Робоча програма складена на основі ОПП "ПОЛІТОЛОГІЯ" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 "Політологія" галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки".

Робоча програма складена Шурко Оксаною Богданівною, кандидатом політичних наук, доцентом кафедри політології

(вчена ступінь, вчене звання, ім'я та ініціали автора (ів) програми)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології філософського факультету (протокол № 1 від "26" 08 2022 р.)

Завідувач кафедри політології

(проф. Романюк А. С.)

(підпис)

"26" 08 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету.

Протокол № 241/1 від "26" 08 2022 року

Голова Вченої ради

(доц. Рижак Л. В.)

"26" 08 2022 року